

Resno delo vodi do uspehov

Zborovanje predsednikov sreskih društev JUU
sekcije za dravsko banovino

Zbori predsednikov sreskih društev so ti-
sti forum naše stanovske organizacije, kjer
se rešujejo najvažnejša vprašanja, ki so često
vitalnega pomena za naš stan. Čim resnejši
so bili časi, ki jih je organizacija preživljala,
tem impozantnejši so bili ti zbori.

Polnoštevilna udeležba na nedeljskem
zboru predsednikov nam je jasen dokaz, da se
voditelji našega članstva zavedajo svojih
dolžnosti v resnih trenutkih.

Ob otvoritvi zborovanja je predsednik
tov. Ivan Dimnik obrazložil vse aktualne za-
deve, ki tangirajo učiteljstvo, njegovo organi-
zacijo, šolo in prosveto. Jasno je očrtal sta-
nje v naši organizaciji in to v centrali kakor
v sekciji. Po impozantni zmagi na skupščini
v Novem Sadu, se je prenesla borba za ne-
odvisnost učiteljskega stanu na posamezna
sreska društva po vsej državi. Učiteljstvo se
v polni meri zaveda pomena te borbe in je s
svojim aktivnim sodelovanjem v organizaciji
stopilo v odločno borbo proti kvarnim vpli-
vom na naše združenje.

Tajnik sekcije tov. Metod Kumelj je iz-
nesel vsa važnejša vprašanja, za katerih reši-
tev se poteguje vse učiteljstvo, in ki jim po-
sveča sekcija svojo pozornost, poudarja-
joč neprestano na merodajnih mestih nujno
potrebo njihove rešitve. Med temi vprašanji
stoji v prvi vrsti učiteljska stalnost, a tudi
disciplinski postopek se ne more smatrati za
končnoveljavno rešen, ker ne ustreza vsem
potrebam učiteljskega stanu. Se posebno po-
zornost bodo morala posvetiti društva v le-
tošnji dobi snovanju podpornega sklada za
pomoč članstvu, ker se prav v zadnjem času
kaže nujna potreba po osnovanju takega
fonda.

Iz poročil predsednikov sreskih društev je
bilo razvidno, kakšno razpoloženje vlada med
članstvom. Učiteljstvo razume povsem dobro
borbo našega stanu za popolno neodvisnost,
za stalnost in vse ostale moralne in gnotne
dobre, razume tudi resnost položaja, ki na-
rekuje učiteljstvu, da brani ne samo svoje
interese, marveč tudi svojo čast in tudi čast
združenja.

Ker je novosadska skupščina začrtala
povsem točno bodočo smer našega združenja,
je bilo sklenjeno na zboru, da se pošlje iz-
vršnemu odboru JUU v Beograd sledeči po-
ziv:

Predsedniki sreskih učiteljskih društev
ter člani upravnega in nadzornega odbora
sekcije JUU za dravsko banovino, zbrani na
zboru dne 11. oktobra v Ljubljani, izrekajo
centralni upravi Jugoslovanskega učiteljskega
udruženja polno in vsestransko zaupanje in
jo pozivajo, da vztraja na strogo stanovski
liniji, ter odločno odklanjajo ponovno zana-
šanje razdorov tujih vplivov in tendenc v sta-
novsko organizacijo.

Starosta predsedniškega zbora tov. Schell
je nagovoril predsednika Dimnika, ki je po
službeni potrebi premeščen v Beograd. Po
njegovem nagovoru je bil z velikim odobra-
vanjem in burnim aplavzom sprejet nasled-
nji sklep:

V imenu predstavnikov vsega članstva
JUU za dravsko banovino se ti danes, ko se
poslavljamo od nas, iskreno zahvalujemo za
vse ogromno delo, ki si ga z neizmernimi
osebnimi žrtvami izvršil za učiteljsko organi-
zacijo, učiteljski stan, za prosveto in šolstvo.
Zagotavljamo te popolnega zaupanja in ob-
ljublamo, da bosta članstvo in organizacija
v dravski banovini ostala tudi nadalje na
strogo stanovski liniji. Naprošamo te, da
ostaneš tudi poslej naš vodnik in vzornik v
borbi za moralne in materialne dobrine član-
stva in za popolno osamosvojitve učiteljske
organizacije.

Prepričani smo, da bo napočil čas, ko se
boš vrnil zopet med nas, ki te bomo vedno
vztrajno podpirali in težko pričakovali tvoje
vrnitve.

Pri slučajnostih je bilo govora tudi o
težkih posledicah, ki jih povzročajo učiteljstvu
nestalnost na službenem mestu. Z ozirom na
to dejstvo je bila sprejeta še naslednja:

**Resolucija zbora predsednikov sreskih učiteljskih
društev ter članov upravnega in nadzor-
nega odbora sekcije, 11. okt. 1936. v Ljubljani.**

Z ozirom na težke preizkušnje in udarce,
ki smo jih doživeli, odkar smo zubili stal-
nost, pozivamo sekcijo in glavno upravo JUU,
da izposlujeta na merodajnih mestih, da se z
zakonom zaščitijo naši osebni in s tem tudi
občni narodni in državni interesi.

S tem je bilo delo zaključeno, a predse-
dniki so se vrnil domov z novimi spodbudami
za resno delo v korist celokupnega stanu, šole
in narodne prosvete.

Splošne vesti

OPOZICIJA DENUNCIRA...

NESTOR SLOVENSKEGA UCITELJSTVA
90 LETNIK

Ze zadnjije smo naglašali, da je beograjski
opoziciji samo za osebnosti, za rušenje
vsake uprave, v kateri se ne nahaja ona, pod-
talno rušenje sklepov organizacije pri oblast-
vih in — za denunciranje.

Lahko je naslanjati se na moč in poma-
gati preganjati svoje sotovariše ter na ta na-
čin uživati zaupanje; težje je braniti učiteljske
pravice, štiti sotovariše in se ne zame-
riti. Kakor je poštenje samo eno, tako je tudi
pravica samo ena!

Opozicija, ki se poslužuje denunciacij, ne
bo uspevala med učiteljstvom. Poštenost zma-
ga vselej, četudi ji je pot trnjeva.

Beograjska opozicija JUU iznaša sledečo
trditve in denunciacijo: »Glavna uprava je
privredila združenju na čisto politični teren s
tem, da so njegove skupščine bolj podobne
političnim shodom udruženje opozicije, kakor
zborovanju stanovske organizacije!«

Predvsem vprašamo vse predsednike sreskih
društev in delegate, ki so bili na glavni
skupščini JUU v Novem Sadu, če je to res?
Naj povedo oni, kolika laž je to in na kako
podel način skuša opozicija oblatiti novosad-
sko skupščino ter denuncirati svojo organi-
zacijo. In to si upajo reči ljudje iz one grupe,
ki so v Ljubljani ob priliki glavne skupščine
ustanavljali učiteljske klube JNS, sedaj usta-
navljajo druge učiteljske klube in jutri bodo
ob drugem vremenu ustanavljali zopet kaj
novega.

Na drugi strani iznaša beograjska opozi-
cija sledečo denunciacijo: »Oni po pisarnah,
gostilnah, ulicah, učiteljskih zborovanjih, po-
vsod in na vsakem mestu javno obsojajo da-
našnje stanje; kritizirajo odredbe; obrekujejo,
žalijo in ponižujejo vse predpostavljene...«

Ali si morete zamisliti podlejšega sred-
stva, kakor se ga poslužuje beograjska opozi-
cija; ali si morete zamisliti podlejšo denunciacijo
in podtikanja? Vse to iznašajo pavšalno,
brez dokazov ter skušajo na ta način oblatiti
sedanjo upravo JUU na merodajnih mestih.

— Vest. So ljudje, ki imajo vest in z
njo združeno poštenje, pravičnost in objek-
tivnost, a na žalost se dobe tudi ljudje, ki
nimajo vesti in seveda tudi ne poštenja, pra-
vičnosti in objektivnosti in je pri njih vse le
zunanost — hinavščina. In to je zlo, če pri-
dejo ljudje brez vesti do oblasti — potem
trne nedolžni. Vendar vest ne spi in se oglasi
včasih tostran, včasih onstran groba, včasih
ob grobu. Pri pokvarjenih ljudeh pa gre tudi
preko groba.

— Čuvajmo svoj ponos in dostojanstvo.
Nihče nima pravice poniževati učiteljstva in
samo sami krivi, če to dopuščamo. Zakoni
veljajo tudi za učiteljstvo in mimo njih nihče
ni upravičen zahtevati od učitelja, da bo nje-
gova lutka. Sami smo krivi, če se odzove-
mo onim, ki prihajajo, da na nedostojen na-
čin citirajo učiteljstvo, prihajajo v naše služ-
bene kraje in šole ter se brez legitimacije nor-
čujejo iz najelementarnejših človeških in služ-
benih pravic učiteljstva. Zahtevajte, da se
legitimirajo, v čigavem imenu prihajajo in kdo
odgovarja za njihova nevalificirana dejanja
in nastope. Čuvajmo svoj ponos in svoje člo-
veške in službene pravice!

»Svobodni tisk je — čuvar svobode.«

Robespierre

— Odgovornost. Čut odgovornosti je čut
vesti. Ni dovolj, da si kakor Pilat umivamo
roke pred odgovornostjo. Odgovornost obsto-
ja in se je ne bo mogel nihče otresti. Odgo-
vornost je človeška in službena. Za odgovor-
nost obstojajo zakoni, ki jih je treba spošto-
vati. Stopiti pred odgovornost na tem svetu,
je ravno toliko, kakor po smrti stopiti pred
sodbo Gospodovo!

† Marta Mrakova

Bila je Ljubljanka. Nismo je spoznali
do dneva njene smrti, ko je položila svoje
življenje v roke Njemu, ki edini pozna in
presoja trpljenje ljubeče žene, ljubeče mate-
re, — trpljenje poročne slovenske učiteljice!
Kakor drugim njenim vrstnicam ji je v mlado-
stni teklo življenje, dokler se ni izsolala.
Stopila je v najodgovornejšo službo naših
slovenskih žena.

Tja v Moravce ji je bila določena prva
pot. Od tam se je preselila v Mengeš, kjer se
je oklenila svojega življenjskega druga učitelja
Jožeta Mraka. V tih zakonski sreči je
postala mati. Dvoje otrok je poživljalo živ-
ljenje njunega tihega doma. Lepo je bilo tam
pod najlepšim rajem slovenske zemlje, pod
Mengeškimi hribom. Ze je starejši Marko za-
hajal v šolo — po sobi doma pa kobacal mali
Janezek in izgovarjal prve besede, ko se je
odločila usoda te srečne družine.

Ona in njen mož sta morala nastopiti
pot slovenskega učitelja in sta odšla v oddal-
jeni Stari trg ob Kolpi. Ali tudi od tu je
moral njen mož v eno uro oddaljene Ra-
dence, nadomeščat tovariša. Slednjič se je
vrnil nazaj v Stari trg k ljubljeni Marti.

En sam trenutek krutega spoznanja, ki
jo je navdalo s strahom, jo je strl. Prihod-
nost ji je kazala Bog ve kam in kako. Obne-
meli smo ob tej tragični usodi. Obnemeli ob
tem strmem, še pred kratkim časom tako lju-
bečem materinskem srcu, in to tembolj, ker
se zavedamo, da je ni tolažilne besede, ki bi
nam mogla preko ust. Ob toliki tragičnosti
bila vsaka tolažilna beseda banalna fraza.

-cl.

† MATI

† Ivan Šega

Zopet je omahnil v večnost eden izmed
graditeljev našega združenja Ivan Šega.

Leta minevajo in prinašajo pozabljenje
nad lepimi in velikimi deli posameznikov.
Kruta sedanost in borba za pravice lastnega
stanu sta vzrok, da le preveč pozabljamo na
velike ustvarjalce in organizatorske sposob-
nosti, ki so jih posamezni učitelji leta in leta
dajali na razpolago samo za to, da so gra-
dili močne in trdne temelje naši stanovski
organizaciji. In ko omagajo, zaradi truda,
muk in trpljenja, tedaj vstane v novi luči
pred nami vsa njihova preteklost, vse nji-
hovo plodno delo, vse njihovo prizadevanje
ob času, ko so orali ledino v našem stanov-
skem združenju.

Med one, ki so stali v prvi vrsti, ko se
je snovalo naše združenje, spada tudi po-
kojni Ivan Šega. Ze takoj v prvih letih, ko
se je začela snovati »Zaveza« iz posameznih
učiteljskih društev, je uvidel njeno potrebo
in nien pomen za bodočnost vsega učiteljskega
stanu. Bil je od l. 1893. pa do l. 1909.
izmenoma njen prvi in drugi tajnik. Prav za-
radi te svoje funkcije, in z njo si je brez-
dvomno zaslužil naslov pionirja našega udru-
ženja.

Ko so l. 1906. slovenski učitelji prvič
obiskali Beograd, da bi ustvarili možnost čim
ožjega stika s srbskim učiteljstvom, je bil
on med njimi. V svojih velikih organizator-
skih sposobnostih je že takrat uvidel, da bo
moralo prej ali slej do popolnega zdru-
ženja vsega jugoslovanskega učiteljstva. Ude-
ležil se je tudi kot zastopnik slovenskega učiteljskega vseslovenskega učiteljskega kongresa v Pragi.

Zaradi naraščajočega dela v stanovski
organizaciji, ki je zahtevalo popolno admi-
nistracijo, je l. 1909. odločil tajniške posle, a
v odboru Zaveze jugoslovanskih učiteljskih
društev je ostal še nadalje, do vojne, ki je
momentano zavrla mogočen napredek našega
stanovskega združenja.

Pokojni Šega je bil rojen v Ljubljani,
kjer je dovršil tudi učiteljske l. 1891. Imel
je torej komaj dve službeni leti, ko je bil že
izvoljen za tajnika stanovski organizaciji.

Njegova učiteljska pot ga je vedla v
Brežice, Gornji Logatec, Smartno pri Litiji,
Radovljico in končno na Jesenice. Povsod,
kjerkoli je pokojnik služboval, je neumorno
deloval na kulturnem in gospodarskem polju.
Snoval je razne zadrage, kulturne ustanove,
a poleg vsega tega je našel vedno še dovolj
časa za vzpodbudne članke v »Učiteljskem
tovarišus«. Kot aktiven, v prvih vrstah stoječi
graditelj poti, ki je dovedla jugoslovansko
učiteljstvo do združitve, je vedno in povsod
poudarjal idejo sloge, skupnega dela in edin-
stva vsega stanu.

Zaslужeni pokoj je užival na Jesenicah.
Pokoj?

Ne! Človek, ki je delal vse svoje živ-
ljenje, ne more mirovati in tako je tudi po-
kojn delal še vedno — za gospodarski in
kulturni dvig naroda.

Sredi dela ga je ustavila smrt in prese-
kala nit njegovega življenja.

Komaj 65 let star nas je zapustil! Nje-
govo delo nam bodi vzor, zapišimo si ga za
vedno v svoje duše, ko kličemo:

»Slava njegovemu spominu!«

Andrej Napreč:

Pisma Martina Kobaleža

(Nadaljevanje.)

II.

Sredi dežele koromandijske se je ustavil
cirkuški voz tik pred dolgočasno vasjo. Za-
vil je bil v senco košatega drevja in dva suha
konjiča sta zadovoljno zarezgetala, vedoč, da
je konec težkega pota. Bil je pa voz prečudno
urejen in ko sem ga zagledal, me je obslo ne-
kaj toplega, kot da sem srečal dragega znan-
ca. Stopil sem bliže. Bil je čisto navaden cir-
kuški voz, le po zunanjih stengah so bile obe-
šene čudne podobe, skoraj bi se pridružil, da
so bile prave stenske podobe za Widrovo či-
tanko. Iz nizke line pod streho je visela tro-
bojnica. Še bolj sem se začudil in poiskal vra-
ta. Prav tedaj je prišel skozi nje majhen in
suh človeček z naočniki, prijazno mi je po-
kimal in hotel svojo pot. V levici je nesel
kanglico z vodo, v desnici šibko lestev. Pri-
jel sem ga za sukno in ga ponižno ustavlil,
rekel sem mu, da se čutim srečnega, da bi pa
le rad zvedel, kdo je in odkod, nisem namreč
iz te dežele, daleč je gorami sem doma.

»Me veselil!« se je priklonil tuje. Moje
ime je Janez Potreba in sem učitelj sedme
skupine. Pravkar sem prišel na svoje novo
službeno mesto v Dolgo vas!«

»Učitelj!« sem vzkliknil. »Servus, kolega!
Moje ime je Martin Kobalež, učitelj na po-
tovanju. Kako kaj živiš? Plačo dobivaš v
redu?«

»Se zadosti,« me je sumljivo pogledal.
»Mi smo namreč praktični ljudje, pri nas ima